

ГРАМАТИКА

УДК 811.161.2

М. В. Голтвеницька, В. О. Переяслов, О. В. Ткач

СКЛАДНЕ РЕЧЕННЯ В СИНТАКСИЧНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ ПОЕТИЧНОЇ МОВИ ВІКТОРА БОЙКА (на матеріалі збірки «Назовсім»)

Автори пропонованої статті розглядають складні речення як компонент синтаксичного простору вішових творів Віктора Бойка й доходять висновку, що різномісні складні синтаксичні утворення (складносурядні, складнопідрядні, безсполучникові складні речення, а також багатоконпонентні складні конструкції з різними типами зв'язку) відіграють важливу роль у створенні поетичного полотна. Дослідники відзначають, що аналізовані речення, маючи різне комунікативне наповнення й виявляючи властивості адгерентних експресивних засобів, активно вживаються в різних композиційних частинах поетичного тексту (зачині, основній частині, висновках), а також засвідчують значний потенціал як художньо-виражальний засіб при розкритті різних філософських питань, що їх митець порушує у своїх творах.

Ключові слова: складне речення, синтаксичний простір, художньо-виражальний засіб, адгерентний експресивний засіб.

Goltvenytska M. V., Pereiaslov V. O., Tkach O. V. Complex sentence in the syntactic organization of the poetic language of Victor Boiko (on the material of the collection "Nazovsim"). *The problems of syntactic organization of artistic language have repeatedly been addressed by domestic scientists of different generations. However, the peculiarities of the implementation of complex syntactic constructions in the syntactic structure of poetic language as a form of realization of the artistic vision of the world are still an actual subject of linguistic research. Victor Boiko is one of the poets whose poetry concerning its syntactic organization has not been under scientific consideration.*

The paper is aimed to find out the peculiarities of the representation of complex structures of different types in the poetic writings from the collection "Nazovsim" by V. Boiko. To achieve the stated goal, it is necessary to identify and characterize all types of the syntactical units, to investigate ways of their implementation, and their artistic and expressive potential in the poems by the Kharkiv poet.

The results of the actual material analysis show that the syntactic space of the poetic language of V. Boiko forms complex constructions that vary in their structure and semantic filling, together with simple sentences. As elements of the compositional structure of the poetic text, they can act as a basis, verbalizers of the main idea and conclusion from all expressed. Complex constructions implemented in the studied poetic writings have not only a narrative communicative content, but also a questionable and exclamatory ones; in harmonious interweaving they enrich the pattern of the poetic canvas.

The author of the article concludes that in the organization of the syntactic space of the analyzed works by Victor Boiko an important role is played by various types of complex syntactic constructions (complicated, complex, asyndetic complex sentences, and multicomponent complex structures with different types of clauses); the analyzed syntactical units reveal the properties of the adherent expressive means (parcelled and unfinished constructions) and show significant potential

as an artistic and figurative means while disclosing various philosophical issues (the end of human life, the preservation of human memory, human indifference and fake caring, the unity of a man and nature).

Key words: *complex sentence, syntactic space, communicative filling, artistic-expressive means, adherent expressive means, parcelled constructions, unfinished constructions.*

Вступ

До проблеми синтаксичної організації художньої мови неодноразово зверталися науковці різних поколінь, зокрема С. Дорошенко (Дорошенко, 1985: 2007), Н. Морозова (Морозова, 2006), Л. Пац (Пац, 2017), Н. Сологуб (Сологуб, 1998), О. Уколова (Уколова, 2016) та ін. Дослідники по-різному визначають природу речень, зокрема й складних, як таких, що мають потенційну властивість бути експресивно-виражальними засобами. Одні наголошують, що складні синтаксичні конструкції як засоби експресивної виразності є індивідуальними, суб'єктивно-експресивними формами (Виноградов, 1955: 60–87), а інші експресивне в синтаксисі тлумачать як факультативну ознаку речення (Шведова, 1960: 35–42; 51–64). У роботі підтримуємо позицію, що складні речення є індивідуальними художньо-виражальними одиницями.

Синтаксична структура поетичної мови як форми реалізації художнього бачення світу також не була обійдена увагою мовознавців. Особливості реалізації складних синтаксичних утворень у віршових творах висвітлювали Т. Вавринюк (Вавринюк, 2011), Н. Грипас (Грипас, 2001), С. Єрмоленко (Єрмоленко, 1969), А. Загнітко (Загнітко, 1997), О. Кузьмич (Кузьмич, 1999), А. Поповський (Поповський, 2011), Ю. Ричагівська (Ричагівська, 2010), О. Тележкіна (Тележкіна, 2016) та ін. Зокрема, В. Ващенко відзначав, що складні речення «містять численні резерви, у яких можна вишукати досконалі засоби в задоволенні хоч яких витончених та вибагливих вимог при фіксуванні людської думки» (Ващенко, 1968: 120).

Незважаючи на тривалий час вивчення й значну кількість опублікованих матеріалів, складне речення у віршовому творі й надалі є актуальним предметом наукового дослідження, оскільки його потенції бути «засобом відтворення конкретно-чуттєвого світу» й «виразником художності» (Дорошенко, 2007: 298) у творчому доробку кожного митця розкриваються по-різному. Одним із таких поетів, синтаксична організація віршових творів якого не піддавалася науковому розгляду, є Віктор Бойко.

Мета нашої розвідки – з'ясувати особливості репрезентації складних речень у поетичних творах В. Бойка, поданих у збірці «Назовсім» (Бойко, 2013). Для досягнення окресленої мети необхідно виявити й схарактеризувати всі види складних синтаксичних одиниць, дослідити способи їхньої реалізації та художньо-виражальні можливості у віршах харківського митця.

Методи та методики дослідження

Окреслена мета й визначені завдання зумовили застосування методу лінгвістичного спостереження й описово-аналітичного методу (розроблення системи аналізу складних речень), методу суцільної вибірки (у процесі

добору ілюстративного матеріалу), а також методу семантико-стилістичного аналізу (з'ясування художньо-виражальних можливостей розглядуваних синтаксичних одиниць).

Результати та дискусії

Результати аналізу фактичного матеріалу засвідчують, що синтаксичний простір поетичної мови В. Бойка разом із простими реченнями (*Розквітне сакура / в далекім Саппоро* (В. Бойко); *Обізвається стара платівка хрипко* (В. Бойко); *Між картами торо, / між раками та пивом / старенької город / пошився в бур'яни* (В. Бойко)) утворюють різні за будовою й семантичним наповненням складні конструкції (*Не жар-птиці в небі – а мухи в молоці...* (В. Бойко); *Прокидано стежки у хуртовину, / і сиві змії чинять переляк, / і ні на кого скинути провину, / і вийти з хуртовини хтозна-як* (В. Бойко) – складносурядні; *А місяць озивається в цеберці, / на тебе на сумного погляда, / щоб в душу ти собі не сипав перцю, / допоки є в колодязі вода* (В. Бойко); *Якби була в нас мова солов'їна, / то ми б жили, напевно, у гіллі, / де в музиці кожнісінька пір'їна / між зелені на пташечці малій* (В. Бойко) – складнопідрядні; *Потоп і повінь – родичі: / напевно, він їй батько...* (В. Бойко); *Цигани – дивовижка моя друга: / кибитки, коні, уночі вогонь* (В. Бойко) – безсполучникові; *Линуть архангели, / барвам ціна / тільки тоді, коли висохнуть фарби* (В. Бойко); *І місяць дума: втомлений і кволий / він там, де їх немає назавжди* (В. Бойко); *Якби був коник, смикнув я б віжки, / але ж немає – дивлюсь під ноги* (В. Бойко) – багатокомпонентні з різними типами зв'язку).

Складні речення як елементи композиційної будови віршового тексту можуть виступати:

– зачином: самостійно (*Той край, де наявна естетика звалищ / і забур'янілих майданів чи вигонів, / де ще болячок дух прадавній не вигоїв, / зарано країною, мабуть, назвали* (В. Бойко); *Я дивувався: нащо раби всесильний? / А може, і всесильний дивувався: / це ж хто Отцеві, Духові та Сину / в раби надумав записати нас?* (В. Бойко)); *Пташок випускати, виносити вулики – / в час поступу молоха – мила архайка!* (В. Бойко)) або поєднуючись із простими в одній строфі (*У голод їсти не хоти – / однаково немає й ризику... / Мовчать нетоплені хати, / дідівські, батьківські сирітські* (В. Бойко));

– вербалізаторами основної частини: *Сім'я всміхалась і зоря, / за четверговий дощик. / І прислухавсь до солов'я, / що не хотів співати, / в плугатарі просився я / і повертався до хати* (В. Бойко); *А що на образах? / Чи Бог, чи Люцифер? / Спіши подати звук – та звісна річ, що згоди – / на що – ніхто не зна... / Лиш вила по воді... (В. Бойко)]; *Невже туман і падолист, / що навіть сподади не гріють, / а весняні зелені мрії / за журавлями подались? / Чи на безсонному шпилі / вітри багаття загасили – / і тільки попіл сивий-сивий / знадвору осіда на склі?* (В. Бойко); *Хто ж прагне світла, як нема п'їтьми! Хто ж миттю дорожить, що не остання!* (В. Бойко);*

– висновком з усього висловленого, вираженого одним синтаксичним утворенням (*Та ратом зашумить в нелітнім завіконні / якийсь зелений куц в засніжених полях – / і нас уже несуть / до нас / шалені коні, / й від лоскоту підків регоче битий шлях* (В. Бойко); *Тоді сказати точно не зумію, кому ж це*

в бронзі шану віддаю — людині, жебраку?.. А може, Змію? (В. Бойко); Й коли відром з колодязя пошу водицю в ночви — поливати треба, — то не блоху жалію, а Лівшу — такий уже невдаха і невклеба! (В. Бойко)) або відразу кількома (*Хотіли всього, а лишається мало... / Утръх на городі: дві пташки та я. / І дякую богу, що зайвих немає (В. Бойко))*.

Наведені ілюстрації, дібрані з аналізованих творів, підтверджують можливість реалізації складних конструкцій не лише розповідного комунікативного наповнення, а й питального та окличного, що, гармонійно переплітаючись, насичують візерунок поетичного полотна. З огляду на це уважаємо, що розглядувані синтаксичні одиниці правомірно віднести до адгерентних експресивних засобів, тобто таких, емоційна насиченість яких виявляється тільки в певному контексті, у конкретній ситуації спілкування. А, набуваючи в тому чи тому контексті емоційного наснаження, складні речення, ужиті в поетичних творах В. Бойка, виступають не лише граматичними одиницями, що передають певний зміст, а й стають художньо-виражальним засобом, який розкриває читачеві авторське бачення світу.

Особливо виразно звучать складні речення, що зазнали розмежування структурних частин, тобто парцельовані утворення, які здебільшого поет використовує як завершальний акорд усього твору: *Бездушному простіть, старі листи, / чи й не надбав цим почужілим людям!.. / Лише знаття, що з нами тими буде. / Йні краплі змоги лихо відвести (В. Бойко); І в тому невимовнім — чудо. / До нього все то йшов, то біг. / В нім — щось од тебе не почуте. / І щось не сказане тобі (В. Бойко)*, акцентуючи увагу читача на змістовому наповненні парцелята, який увиразнює «сіль» твору.

Окрім парцельованих конструкцій, митець уживає незакінчені складні речення, представлення яких на початку чи всередині твору дозволяє підкреслити емоційне зворушення, як-от: *Обезвожділи майдани, / обандитились палати... / Чортом, а чи Богом дано — / яничари та пілати... (В. Бойко); Узяти б мені десь мудрих лекал, / я б долю креслив людську / по зорях, по хвилях, по дну дзеркал, / по річковім піску... (В. Бойко); Старий-престарий поміж ночі і дня / вмостився, поклавши безсоння під голову, / а вечір нагадає присмаком колива, / що добрий товариш — то більш, як рідня... / Пора лагодитись туди, до своїх... / Приходять щоночі міцні та веселі — / і спить домовий у хазяйській постелі, / і перекривля уві сні солов'їв. / І пам'ять вертає в часи негіркі — / там пісня козацька, там слово по колу — і ранок усіх повигонить з-за столу... / І тиша озветься з порожніх кутків (В. Бойко)*, а наприкінці (останні рядки) створює ефект уривчастості й незавершеності: *Попарно рейки — вдаль чи з даліни. / Дитина й мати — стежечкою в завтра. / Нічого в них немовбито не вкрав ти, / а все здається, наче завинив... (В. Бойко); Тобі замість казки сім міхів насиплють брехні, / шкода найрідніших впізнати в бучних карнавалах. / Втікай і пригадуй, як голос до тебе бринів / тієї Варвари, що ночі свавільно урвала... (В. Бойко)*. Уведення таких синтаксичних одиниць у тканину поетичного тексту уможливило встановлення особливого контакту між автором і читачем, дає поштовх до спільної творчості: читач домислює незакінчену думку митця й отримує свій варіант фіналу віршового твору.

За допомогою різнотипних складних речень В. Бойко омовлює своє філософське сприйняття реальної дійсності, витворюючи сентенції й афоризми: *Дива на те і є дива, / щоб їх не кожний день приносить* (В. Бойко); *Коли над світом темнота, / блукаю пішки* (В. Бойко); *Всі такі маленькі. / Всі любові прагнуть. / Не буває рано, / пізно лиш в труні* (В. Бойко). Останній із наведених прикладів містить указівку на одну з провідних смислових ліній збірки – скінченність людського життя. Вияв такого розмислу, оформлений за допомогою складних утворень, зафіксований і в інших творах поета, як-от: *Щедро сипонуть зерном на покуть, / побажають щастя навкидьки, / щоби я здоровий був, допоки / прийдуть із лопатами дядьки* (В. Бойко); *Ще років про запас – кому й на кого злитися, / як прийде козопас, обчистять кози листя!..* (В. Бойко).

Складні синтаксичні конструкції є засобом вербального оприявлення проблеми людської пам'яті: *Немає жінки на ім'я Фросина, / а ще й села в на-мистечку криниць, / байдужа електричка возить сина / під Проводи на землю впасти ниць* (В. Бойко); *Устигнеш сніг обтупати на ганку, / ключ у замку по-скарежиться на скруту, / і враз відчуєш дивну забганку / у пам'ят на хвилинку завернути.* <...> *Натисне палець клавіш – файли стерти, / хоч це ти вмієш, невелика складність. / Та не виходить: пам'ят річ уперта, / ніякій забганці невідвладна* (В. Бойко); *Реанімую батьківську садибу: / город копаю, нищу ча-гарник... / Я сам себе в юрбі міській надибав, / тому звідтіль так по-селянськи зник.* / <...> / *Гнилі дошки, гілля сухе, наприклад, / а це колись робив я сину лук. / Складаю дрова, лук ховаю далі. / Нащадок, мабуть, буде. Може, й два. / І зупиняю погляд на медалі, щоgratis батько внукові давав.* / <...> / *А я гріхів чимало брав на душу. / Медаль беру, врятовану, живу* (В. Бойко). Остання ілюстрація засвідчує важливість для митця родової пам'яті, тієї, що не дасть людині забути, де її коріння, тієї, яка щоразу повертає в дитинство: *Нас звали сьвяками, / нас звали сартами; / і був палацом нам / старий сарай. / По морю крейсером / він плив над хвилями, / з-під ліз ловились нам / все бобири* (В. Бойко); *Іду до батьківської хати, / і стежка згадує мій слід* (В. Бойко).

Ще однієї філософської проблемою, яку В. Бойко розглядає крізь призму власного світовідчуття й передає своє бачення за допомогою складних речень, є проблема єдності людини і природи: *Перебігла білочка дорогу, / а не тривіальний чорний кіт... / Я неспіхом дійду до рогу, / шлях додому завжди під укіс.* / <...> / *Дощ пустивсь по схилі навскісно, / а куди – напевно зна лиш Бог. / Нам з дощем ув осені не тісно, / то йдемо неспіхом, удвох* (В. Бойко) або: *Втечу від комп'ютера / в край часнику та цибулі, / де гонор у кастингу / ще не зарізаних півнів, / де друзі дитинства / на цвинтарі новоприбулі / й літак вишиває / по синьому білим опівдні* (В. Бойко). Звідси випливає ще одне проблемне питання, яке поет не може обійти увагою, – людська байдужість і позірна дбайливість: *У завіконні чорно-білим / все горобина ще горить / і нес бродячий не при ділі, / задерши пащу догори. / В снігу загрузне, лапу звільнить, / хвостом сліди позаміта, / колись би в нього був недільник, / а нині – просто самота. / Погавка на пташок знічев'я, / а десь господар був чи е... / Ім'я забув,*

але ж пес — чемний, / прибіг би і на будь-чисте... / Однак ніхто його не кличе, / у завіконні сніг німий. / Господар, певно, — в свято ж личить — / різдвяні слухає псалми... (В. Бойко).

Синтаксичне полотно наведеного твору наповнюють майстерно поєднані автором різні види складних речень, що влучно розкривають творчий задум митця — це не лише поетична оповідь про пса-безхатка, це «дзвін на сполох»: душі людей чим далі, тим стають більш байдужими, черствими й порожніми. І від цього поет застерігає в багатьох віршах, зокрема: *В морози білим став асфальт, / вивіюють вітри скажені / тепло із-під шапок і пальт / так само, як базар з кишені / вивітрює усе підряд, / та, як в попа, немає здачі... / <...> / Не довір'яймося ж вітрам, / щоб душ не вивіяли часом* (В. Бойко); *Сільське бояння: сніг узимку / не вкриє всю озимину / або на місяць світло вимкнуть, / й ти — наче в хаті з саману. <...> / Селу писати марно оди / — в минулім хати з саману, — / та час бояння не відходить / за душі й за озимину* (В. Бойко). Паралелізм й антитетичність, притаманні творчості В. Бойка (замерзла озимина // замерзла душа: сніг зігріє озимину, щоб вона не замерзла, але заморозить душу) й передані складними синтаксичними утвореннями, сприяють досягненню найбільшого емоційного напруження. Щоб не спустилися душі, поет закликає до любові, оскільки в любові душа не буває порожньою й черствою: *В мене коваленки / б'ють у грудях зліва... / Ви простіть — не хліба, / я любов приніс* (В. Бойко). Але цей заклик, утілений у метафоричне протиставлення матеріального і духовного (хліб — любов), звучить не імперативно, а благально, однак утверджувально: *Мій прихід запізній? / Мій прихід невдалий? / Ви мене не ждали, / але я прийшов* (В. Бойко).

Висновки

Викладене уможливорює висновки про те, що в організації синтаксичного простору аналізованих творів Віктора Бойка важливу роль відіграють різнотипні складні синтаксичні утворення (складносурядні, складнопідрядні, безсполучникові складні речення, а також багатокomпонентні складні конструкції з різними типами зв'язку). Досліджувані речення, маючи різне комунікативне призначення, активно вживаються в різних композиційних частинах поетичного тексту (зачині, основній частині, висновках). Уживання питальних і окличних складних речень надає віршовим творам особливо емоційного насичення, а майстерне поєднання з розповідними уможливорює створення виразного авторського малюнка. Розглядувані синтаксичні утворення виявляють властивості адгерентних експресивних засобів, що підтверджують випадки вживання парцельованих і незавершених конструкцій, а також засвідчують значний потенціал як художньо-виражальний засіб при розкритті різних філософських питань, які митець порушує у своїх творах.

У подальших розвідках уважаємо за доцільне дослідити функціонування складних речень як «будівельного матеріалу» для стилістичних фігур, що дозволить комплексно оцінити обраний предмет вивчення.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Бойко В.** Назовсім: вірші. Харків: Майдан, 2013. 124 с.
2. **Вавринюк Т. І.** Стилістичні функції складних безсполучникових речень у поезії В. Симоненка. *Філологічні студії: збірник наукових праць*. Кривий Ріг: КДПУ, 2011. Вип. 6. С. 556–562.
3. **Вашенко В. С.** Стилістика речення в українській мові. Дніпропетровськ: ДДУ, 1968. 158 с.
4. **Виноградов В. В.** Итоги обсуждения вопросов стилистики. *Вопросы языкознания*. 1955. № 1. С. 60–87.
5. **Грипас Н. Я.** Складні багатоконпонентні речення з різними засобами і типами зв'язку в поетичному мовленні П. Грабовського. // *Проблеми граматики і лексикології української мови*. Київ, 2001. С. 186–190.
6. **Дорошенко С.** Граматична стилістика української мови. Київ: Радянська школа, 1985. 200 с.
7. **Дорошенко С.** Функціонування безсполучникових складних речень у художньому стилі. *Ритми сучасної філології: збірник наукових праць*. Львів: ПАІС, 2007. С. 298–303.
8. **Срмоленко С. Я.** Синтаксис віршової мови. Київ: Наукова думка, 1969. 94 с.
9. **Загнітко А. П.** Синтаксична поетика Івана Драча. *Функціонально-комунікативні вияви прагматичних одиниць*. Київ, 1997. Вип. 5. С. 152–158.
10. **Кузьмич О. О.** Виразальні можливості складного речення у творчості Ліни Костенко. *Актуальні проблеми сучасної філології: Мовознавчі студії*. Рівне: РДГУ, 1999. С. 39–43.
11. **Морозова Н. В.** Структура і семантика складного речення в ідіостилі Євгена Гуцала: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова». Київ, 2006. 24 с.
12. **Пац Л. І.** Складне речення як художньо-виразальний засіб у романі Наталії Гуриницької «Мелодія кави у тональності кардамону». *Лексико-граматичні інновації в сучасних слов'янських мовах*. Дніпро: Акцепт, 2017. С. 118–120.
13. **Поповський А. М.** Поетичний синтаксис Миколи Кузьменка. *Філологічні студії: збірник наукових праць*. Кривий Ріг: КДПУ, 2011. Вип. 6. С. 664–671.
14. **Ричагівська Ю. Є.** Типи семантико-синтаксичних відношень у складному реченні поетичного мовлення. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство*. 2010. № 2. С. 102–106.
15. **Сологуб Н.** Синтаксична організація і ритмічність прози Олеся Гончара. *Мовознавство*. 1998. № 1. С. 35–40.
16. **Тележкіна О. О.** Складне речення як художньо-виразальний засіб поетичного синтаксису Ліни Костенко (на матеріалі збірки «Мадонна Перехресть»). *Лінгвістичні дослідження*. 2016. Вип. 44. С. 77–83.
17. **Уколова О. О.** Стилістико-синтаксична організація малої прози Миколи Вінграновського: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: 10.02.01. Харків, 2016. 16 с.
18. **Шведова Н. Ю.** Очерки по синтаксису русской разговорной речи. Москва: Изд-во АН СССР, 1960. 377 с.

REFERENCES

1. **Boiko, V.** (2013). *Nazovsim [For keeps]: virshi*. Kharkiv: Maidan [in Ukrainian].
2. **Vavryniuk, T. I.** (2011). Stylistychni funktsii skladnyh bezspoluchnykovykh rechen u poezii V. Symonenka [Stylistic functions of compound sentences joined acentically are in the poems of V. Symonenko]. *Filologichni studii – Philological studies* (issue 6), (pp. 556–562). Kryvyi Rih: KSPU [in Ukrainian].
3. **Vashchenko, V. S.** (1968). *Stylistyka rechennia v ukrainiskii movi [Stylistic of sentences in Ukrainian language]*. Dnipropetrovsk: DSU [in Ukrainian].
4. **Vinogradov, V. V.** (1955). Itogi obsuzhdeniya voprosov stilistiki [Results of the discussion of stylistics issues]. *Voprosy yazykoznaniiya – Questions of linguistics*, 1, 60–87 [in Russian].
5. **Hrypas, N. Ya.** (2001). Skladni bahatokomponentni recennia z riznymy zasobamy i typamy zv'язku v poetychnomu movlenni P. Grabovskogo [Complex multicomponent sentences with various means and types of communication in the poetry of P. Grabovsky]. *Problemy gramatyky i leksykologii ukrainiskoi movy – Problems of grammar and lexicon of the Ukrainian language* (pp. 186–190). Kyiv [in Ukrainian].
6. **Doroshenko, S.** (1985). *Gramatychna stylistyka ukrainiskoi movy [Grammatical stylistics of the Ukrainian language]*. Kyiv: Radianska shola [in

- Ukrainian]. 7. **Doroshenko, S.** (2007). Funktionsuvannia bezspolychnykovykh skladnykh rechen u khudozhnomu styli [Functioning of uncompromising complex sentences in artistic style]. *Rytmny suchasnoi filologii – Rhythms of modern philology* (pp. 298–303). Lviv: PAIS [in Ukrainian]. 8. **Yermolenko, S. Ya.** (1969). *Syntaksys virshovoi movy [Syntax of the poetic language]*. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian]. 9. **Zagnitko, A. P.** (1997). Syntaksychna poetyka Ivana Dracha [Syntactic Poetics of Ivan Drach]. *Funktsionalno-komunikatyvni vyivay prahmatychnykh odynyt – Functional and communicative manifestations of pragmatic units* (issue 5), (pp. 152–158). Kyiv [in Ukrainian]. 10. **Kuzmych, O. O.** (1999). Vyrzhalni mozhyvosti skladnoho rechennya u tvorchosti Liny Kostenko [The expressive possibilities of a complex sentence in the work of Lina Kostenko]. *Aktualni problemy suchasnoi filologii: Movo-voznavchi studii – Actual problems of modern philology: Linguistic studies* (pp. 39–43). Rivne: RSHU [in Ukrainian]. 11. **Morozova, N. V.** (2006). Struktura i semantyka skladnoho rechennia v idiostyli Yevgena Gutsala [Structure and semantics of a complex sentence in the idio- style of Yegene Gutsalo]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian]. 12. **Pats, L. I.** (2017). Skladne rechennia yak khudozhno-vyrzhalnyi zasib u romani Natalii Gurnytskoi “Melodia kavy u tonalnosti kardamony” [Complex sentences as an artistic and figurative means in the novel by Natalia Gurnytska “Melody of coffee in the key of cardamom”]. *Leksyko-gramatychni innovatsii v suchasnykh slovianskykh movach – Lexical and grammatical innovations in modern Slavic languages* (pp. 118–120). Dnipro: Aktsept [in Ukrainian]. 13. **Popovskiy, A. M.** (2011). Poetychnyi syntaksys Mykoly Kuzmenka [Poetical syntax of Mykola Kuzmenko]. *Filologichni studii – Philological studies* (issue 6), (pp. 664–671). Kryvyi Rih: KSPU [in Ukrainian]. 14. **Rychagivska, Yu. Ye.** (2010). Typy semantyko-syntaksychnykh vidnoshen u skladnomu rechenni poetychnoho movlennia [Types of semantic and syntactic relations in the complex sentence of poetic speech]. *Naukovyi visnyk Volynskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. Filologichni nauky. Movo-voznavstvo – Scientific herald of Volyn National University named after Lesia Ukrainka. Philological Sciences. Linguistics*, 2, 102–106 [in Ukrainian]. 15. **Solohub, N.** (1998). Syntaksychna ophanizatsia I rytmichnist prozy Olesia Gonchara [The syntactic organization and rhythm of prose Oles Gonchar]. *Movo-voznavstvo – Linguistics*, 1, 35–40 [in Ukrainian]. 16. **Telezhkina, O. O.** (2016). Skladne rechennia yak khudozhno-vyrzhalnyi zasib poetychnoho syntaksysu Liny Kostenko (na materialy zbirky “Madonna Perekhrest”) [Compound sentence as an artistic and expressive means of Lina Kostenko's poetic syntax (based on the collection “Crossroads Madonna”)]. *Lihvistychni doslidzhennia – Linguistic research* (issue 44), (pp. 77–83). Kharkiv [in Ukrainian]. 17. **Ukolo-ova, O. O.** (2016). Stylistyko-syntaksychna ophanizatsia maloi prozy Mykoly Vingrinovskogo [Stylistic and syntactic organization of little prose by Mykola Vigrinovskyy]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kharkiv [in Ukrainian]. 18. **Shedova, N. Yu.** (1960). *Ocherki po sintaksisu russkoi razgovornoj rechi [Essays on the syntax of Russian spoken language]*. Moscow: Academy of Sciences [in Russian].

Голтвеницька Маргарита Володимирівна – кандидат філологічних наук, ви-кладач кафедри українознавства, Харківська державна академія дизайну і мистецтв; вул. Мистецтв, 8, Харків, 61000, Україна.

Tel.: +38 050 66 65 799

E-mail: margarita_info@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-3130-271X>

Goltvenytska Margaryta Volodymyrivna – PhD in Philology, Lecturer, Department of Ukrainian language, Kharkiv State Academy of Design and Fine Arts; Mystetstv Str., 8, Kharkiv, 61000, Ukraine.

Ткач Ольга Вікторівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри українознавства та лінгводидактики, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди; вул. Валентинівська, 2, Харків, 61168, Україна.

Tel. +38-097-713-78-82

E-mail: olga-korelyat@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-5489-0657>

Tkach Olha Viktorivna – PhD in Philology, Associate Professor, Department of the Ukrainian Studies and Linguistic Didactics, H.S.Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University; Valentynivska Str., 2, Kharkiv, 61168, Ukraine.

Переяслов Віталій Олександрович – кандидат філологічних наук, асистент кафедри 703, Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»; вул. Чкалова, 17, Харків, 61070, Україна.

E-mail: vitalypereyaslov@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-3262-1210>

Pereiaslov Vitalii Oleksandrovych – PhD in Philology, Assistant, Department 703, M. Ye. Zhukovskiy National Airspace University «Kharkiv Aviation Institute»; Chkalov Str., 17, Kharkiv, 61070, Ukraine.

Надійшла до редакції 20 лютого 2019 року